

Megjelenik mindennap a délutáni órákban.

Előfizetési díj:

Egész évre 12 ft, félre 6 ft, évkönyvre 3 ft o. é.

Helyben előfizethető Demjén L. és Keresztény Pál urak kereskedésében, hol egyes számok is kaphatók.

Szerkesztői szállás: belső-tordatúra 122. sz. Kiadó-hivatal: A tanácsok mellett, az emelet hátsó részében.

KOLÓZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI NAPILAP.

Hirdetési díj: öt hasábas garmond sorát 6 kr. s egyszeri beiktatás után 30 kr. bérletdíj.
Hirdetések felvételének helye: a kiadóhivatalban, Demjén László könyv- és Keresztény Pál papírkereskedésében. Pesten: Zeisler M. (Királyutca 60. sz.) Bécsben: Haasenstein és Vogler (Nerger-Markt 11. sz.) Oppeln Alajos (Wollfstr. 22. sz.) Rudolf Mosse öf. Zeitungs-Agent (Stadt-Seilerstätte 2.) Sueddeutsche Annoncen Expedition Stuttg.
Nyilvántartott cikkek: sora után 20 kr. előleg beiktatása mellett a szerkesztőséghez küldendő.
Előfizetéseket s hirdetési díjak a vidékről a szerkesztőséghez küldendő be.

Furesa parlamenti taktika!

Pest, mart. 8.

r. Rajtuk csakugyan beteljesül: nincs semmi új a nap alatt.
Parlamentünk tekintélyét, hitelét nagy veszély fenyegeti!

Nem azt a veszélyt értem, melyről az ellenőri (M) dög — a magyar absolutizmus rémét; hanem azt, hogy maholnap nevéstéges szőszaporítás tojja háttérbe a bölcse, higgadt tanácskozást — az országházában.

Szélbajaink részéről minden előkészület megtörtént, hogy a jelen országgyűlési időszak még hátralevő ideje elfecséreltessék, oly módon, hogy törvényhozatalra a sor sehogyan se kerüljön.

Igy akarnak a par excellence radicalis szabadelvűek haladni.

Különbö a haladásnak is tulajdoníthatni relativ értelmet; ezt teszik ők, midőn a kákan csomókeresés mesterségében, s az oktan akadékoskodásban a parlamentek történetében hallatlan és emellett páratlanul könnyelmű fellépést tanusítanak.

Ezek a mi szélellezéseink talán észre sem veszik, hogy ők Schmerling bajtársai csapnak fel. E hírhedt államférfi jelszava volt a „mi várhatunk? — ime parlamentünk legliberalisabb fractioja ép ezt a jelszót adoptálta. Ez uton legalább is mintegy 120,000 ftot hajlandó sárba dobni a nép véres veritékese adójából; megakadályozni a választási törvény reformját, fenntartani a törvény tekintélyét aláso szavazati jogbitorlást, — nem szünteti meg a visszaéléseket, vesztegetéseket, melyek a közmorálnak már is annvit ártottak; — szóval, megakasztani az üdvös haladást csupa tulszabadelvűségéből.

Alig hiszem, hogy a mi meggondolatlan szélbalk ezt a nemes célt elérhesse azon makrancos gyerekekhez illő eszközökkel, melyekről Ghyczy is azt mondá, hogy sértik a parlament méltóságát.

A szélbal manevrjében a mi szerencsétlen lengyel szomszédaink egyéni vetojának új formáját látom, csak hogy ez amannál még kárhózasabb, és így szigorúabban elítélendő. Mert, ha ott és hajdan önérdék vagy csekély belátás, szenvedély vagy vesztegetés reá is vitt egy-egy vajdasági követet arra, hogy a legislatio menetét, határozatait a „nem akarom“ hangoztatásával megakassza, de azt egyes tette; nálunk azonban egy egész párttöredék vállalkozik észveszteltten az erőszakos megakadályozás művére, holott több szem többet láthatna, s így sok fő okosabbat is gondolhatna.

Azt mondják, minden roszban van valami jó is; így e szerencsétlen meggondolatlanságban is található vigasztaló, reményre jogosító.

A gáncs, melyet a szélbal vet a Deákpartnak oly otromba, hogy azt fegyverzetlen szemmel is könnyű belátni. A közvélemény bizonyny csakhamar felismerendi az álliberalizmust s így a szélbal urakat és szövetségeseiket nem eddigi értékeltelen, de szépen hangzó frázisai, hanem tetteik után ítélendi meg az országos választások előestvéjén; tetteikkel csak használnak a Deákpartnak, önkéntelenül így szólván a választókhoz: ne bízzatok szeleburdiakra a honatyaságot! a törvényhozást!

Statistikai adatok a szász irodalom köréből.

(A—a.) Az erdélyi honismereti egyesület most küldött szel tagjainak: Jahresbericht des Vereins für Siebenbürgische Landeskunde für das Vereinsjahr 1870—71. című évi tudósítását; nyomtatott N.-Szebenben Drolleff Józsefnél 1871-n 1—42 ll.

E könyvecskeben igen érdekes adatok fordulnak elő, miket ismernünk szükséges és irodalmilag hasznos.

Az egyesület elnöke ágostai hitvallású püspök Teutsch György, igazgató-tanácsa áll 24 tagból és jegyzőből, központi főpénztárnok Bielz Albert, kerületi pénztárnok van 16. t. i. minden szász városban, továbbá Kolozsváron, Pesten és Bécsben. Valóságos részvényes tag van 1.) Szebenben és vidékén . . . 96.

Pénztárnok Guist Mór.	
2.) Brassóban és vidékén	53.
Pénztárnok Trauschensfeld Jenő.	
3.) Segesváron és vidékén	54.
Pénztárnok Ziegler János.	
4.) Medgyesen és vidékén	36.
Pénztárnok Heinrich Károly.	
5.) Beszterczén és vidékén	43.
Pénztárnok Gunesch Ferencz.	
6.) Szászsebesen és vidékén	20.
Pénztárnok Arz Gusztáv.	
7.) Nagy-Selyken és vidékén	18.
Pénztárnok Zay Mihály.	
8.) Kolozsváron	22.
köztük 9 magyar.	
Pénztárnok Gebbel Károly.	
9.) Szász-Régenben és vidékén	18.
Pénztárnok dr. Fritsch.	
10.) Bécsben	26.
Pénztárnok Lange Emil.	
11.) Szászvároson van	18.
Pénztárnok Piringer János.	
12.) Fogarashoz	6.
Pénztárnok Schulleres Adolf.	
13.) Köhálomban	13.
Pénztárnok Binder K. H.	
14.) Ujegyházon	8.
Pénztárnok Michaelis János.	
15.) Pesten	17.
Pénztárnok Salmen Jenő.	
Együtt	448.

Levelező-tag van 36, köztük két magyar: Toldy Ferencz és Venczel Gusztáv.

Tudományos munkálatait elküldötte az egyesület Észak-Amerika és Európa különböző országaiba és városaiiba 79 tudományos egyesületnek, egyetemnek, akadémiának és muzeumnak, ezek között az erdélyi muzeumnak és a pesti tudományos akadémiának.

Vett eszereküldeményeket 42 helyről, ezek közül magyar részről csak az erdélyi muzeumtól, magánosoktól kapott könyvet, s egyéb tudományos küldeményt 18 helyről.

Ezután közzölve vannak az 1870-n aug. 14. 15. Szász-Régenben tartott közgyűlés tárgyalásai, a szeptemberi választmányé, nov. 16-ki, dec. 14-ki, 1871. márc. 25-ki, május 2-ki, jun. 26-ki, jul. 9-ki.

Ezután a számadás kivonata van előterjesztve 1870—71. évre.

A.) Tartaléktőke volt: a.) bevétel készpénzben	765 ft 59 kr, értékpapírban 7775 ft,
b.) kiadás 534 ft 14 kr, ...	
maradék 231 ft 45 kr, ...	7775 ft.

eként érező lelke kiapadhatlan forrása az édes költészetnek! *)

A már említett Aleksandri Vasul, moldvai jeles költő, sokat fáradozott a román népköltészet történetének összegyűjtésével, s feladatátul tűzte ki, azokat a mennyire lehet megszerezni, s egybegyűjteni.

Mint minden nemzet népköltészetének, úgy a románnak is az a különös sajátága van, hogy legendáiban, dalában, mondáiban és balladáiban bizonyos egyformaságra találunk.

Igy p. o. a „zöld levél“ kifejezéssel majd minden helyt találkozzunk.

Ez azon előszeretben találja okát, melylyel a román nők, leányok és férfiak a „zöld“ iránt viseltetnek, és ezen előszeretettel átment a népdalokba is, a mi igen természetes: hű viszhangja levén a népdal, a nép érzelmei, szokásai és hajlamának.

Szerelmi dalokban a rózsá- és violalevél képezi a főjellemzést: bus daloknál a magyarófavél, mint te szem, a „Negru vajda és Manol“, vagy „Az argisi szem“.

*) Lásd „Virágok a román (oláh) népköltészet mezejéről“, ismertetés kiadja Ács Károly. Pest 1868.

E füzetekben a kiadó 2 legendát, 7 balladát és 4 dalt közöl, s megemlíti előszavában, hogy mindezek: „századokon keresztül, nemzedékről nemzedékre szállva, mai napig élnek a román nép szájában. Szerzője egyiknek sem ismeretes“.

E füzetke nyújtott anyagot jelen soraink megírására, s a t. olvasó, úgy hisszük, szívesen veendő tőlünk, ebbeli ismertetésünktől.

Ca. J.

B.) Alapítványi tőke: a.) bevétel készpénzben	26 ft 94 kr, értékpapírban 520 ft,
b.) kiadás	520 ft.
C.) Rendelkezés alatti tőke: a.) bevétel 1307 ft 13 kr,	
b.) kiadás 1139 ft 40 kr,	
pénztármaradék 167 ft 73 kr.	

Az alapszabályok 1—18. §-ból állanak, megerősítette báró Eötvös József 1870-n nov. 12. 23,678. szám alatt. A rendes tagok 3 frtot fizetnek, s munkáikkal is gyarapítják a társulatot; tagsági oklevél 2 frtot adatik egyenes kívánságra; a társulat ügyeit a választmány és közgyűlés intézi, van elnöke, jegyzője sat. díjazza a tudományos műveket, tűz ki jutalmakat, s tagjainak megküldi évkönyveit.

E hasznos egyesület már 30 év óta áll fenn, nagy hasznára az erdélyi tudományosságnak. Kívánnuk gyarapodást, számos tagokat, s nemes munkásságra sikert.

II.
Szásznapban jött kezünkbe Nagy-Szebenből egy jegyzék az erdélyi politikai és jog-történelmi, természettudományi, államismei, s vegyes műveknek, melyeket az erdélyi honismereti egyesület vagy maga adott ki, vagy megírásukat és kiadásukat előmozdította. Mint Erdély történetére nézve felette nevezetes forrásgyűjteményt, itt láttam hirdetni az: Archiv des Vereins für Siebenbürgische Landeskunde első I—IV kötetét 1843—1851-ről 12 füzetben, annak új folyamát 1853—1872-ig I—X kötetben vagyis 30 füzetben. Tehát kiegészített teljes példányok kaphatók füzetenként 30 kr-ért! Megtalálható a nagy tudomány ev. superintendens Teutsch György ur hat füzetes Erdély története 2 frt 10 kr, Libloy-i Schuler Frigyes Erdélyi jogtörténete I—III kötetben 9 forint, Trauschensfeld Jenőnek Deutsche Fundgruben zur Geschichte von Siebenbürgen című kultúrgyűjteménye új folyam 2 frt. Ziegler Nándor Sachs von Harteneck című alaposan írt történelmi tanulmánya I—II köt. 2 ft. Trausch Józseftől: Schriftsteller Lexicon; oder biographisch literarische Denkbücher der Siebenbürger Deutschen I—II köt. 7 forint, Urkundenbuch zur Geschichte Siebenbürgens Teutsch és Firnhabertől 1 ft 80 kr. A ki Erdély történetével s általában tudományi ügyeivel foglalkozik, a jó alkalmat ne szalassza el, könyvtárát egészítse ki most az elősorolt, s még számos más becses művekből; ki tudja, lesz még egyszer alkalma rá. En évekig kerestem az Archiv néhány füzetét hasztalan. Most nem késem azokat megszerezni. Ajánlom másoknak is.

A „Kol. Közl.“ eredeti távsürgönye.

Belgrád. Sarajevoból érkezett hírek szerint ott a felkelés kitört.

Konstantinápoly. A Libanonban ismét lázadás, csapatok küldettek a hatóságokat megkínzó felkelők ellen.

München. Beszélük, hogy a király nem-sokára eljegyzí Frigyes Károly leányát.

Legujabb táviratok.

Bécs, mart. 7. A birodalmi tanács ma a eultus-ministerium budgetének tárgyalását folytatta.

Berlin, mart. 7. Az urak házában, a mint több szónok részt vett, részint mellette beszélt az iskolafelügyeleti törvénynek, — Bismarck az oppositívval szemben kinyilatkoztató, hogy nem gyakorlati dolog a kormány elé nehézségeket gördíteni. Ha az ellenzék többet vél látni, mint ő magas állásából, kötelessége lenne, helyét elfoglalni, Erre az általános vita befejezetett.

zárda“ című legendának következő soraiban, hol tíz kömives társaságában, kikkel zárdát akar építtetni saját dícsőségére, Negru így szól egy pásztorfiúhoz:

„Itt Argis völgyén
Nyájad öröztén,
Mond meg, nem láttál,
Ha itt-ott jártál,
Egy félben maradt
Elhagyott falat,
Födve zöldággal,
Mogyorófavál?“

Végre haláleset, vagy más szomorúbb történetben a levél nélküli „fenyő zöld levele“—féle kifejezés használtatik.

Ha hős énekelte meg, a „tölgyfalevél“ okvetlen előfordul; — így:

„Leng a szél a tölgyfácskára?
Attól éled hősfi vágya.“

Ez ama rövid vázlat, mi a román nemzet népköltészetéről t. olvasóinkkal közleni akartunk.

Más alkalommal, ha helyünk engedi többet irandunk.

Csikváry Jákó.

*) Helyén találjuk itt megjegyezni, hogy a „Manol“ név a román nép szóhagyományaiiban mint az építészeti fogalmának megtestesülése jelenik meg. (Manol a fennemlített kömivesek társa, az az szintén kömives volt.) Így magyarázhatjuk meg magunknak azt, hogy a nép minden földiken létező régi zárdát Manol által építtetnek mond. Hogy a fennebb említett legenda alapszámja honnan vette eredetét, azt nem lehet meghatározni.

Bukarest, mart. 7. A kamara elé 10 millió frank rendkívüli hitel iránti javaslat (terjesztett), mely összeg az idei vasúti szelvények beváltására lesz fordítandó.

Berlin, mart. 6. Drezda, Spandau, Pirnau, Chemnitz, Bodenbach Weimar- és Rudolstadtól majdnem egyidejű földrengések jelezteknek, melyek délutáni 3 és 4 óra között történtek, egyikük több másodperczig tartott.

Pest, mart. 8.

A „Szombati Lapok“ martius 2-iki számában „Névtelen“ név alatt, „az öt évi országgyűlés“ című cikkben, a visszahívási jognak hazánkban törvényes létezése állítatik.

1848. után sem az irodalomban, sem a megyéken, sem pedig a parlamentben nem gondolta meg senki kitűzni e zászlót; holott nem tagadhajuk, hogy mindenütt akadtak a legszabadlelvűbb theoriának is szövívői, s kétségkívül, ha csak egy fogantat fedeztek volna fel a törvényben, ez állítólagos jog tényleges használatát legalább megkísérlették volna, annyival inkább, mert az alkalom nem hiányzott. De mindannyiszor beérték a politikai meggyőződés szabad átalakulhatóságának tagadásával és kárhóztatásával, a nélkül, hogy tovább lépni helyesnek, vagy törvényesnek tartották volna.

Igaz, hogy e jog előbbi alkotmányunk keretében bennfoglaltatik. Való az is, hogy nincs törvényünk, mely ezt szószerent megszüntette volna. De nem így állunk-e az utasítási jeggel is? még sincs senki, ki ennek jelenbeni létezését vitatná. Minek adnánk hát az előbbinek oly kiváltságot, mit az utóbbitól megtagadunk? Hisz a kettő között bizonyos viszonyosság létezik. Az előbbi az utóbbitnak logikai eredménye. Ez ok; amaz okozat.

Egy általános elv érvényre jutása az előbbi ellenkező rendszert minden következményeivel együtt hallgatag megszünteti, a nélkül, hogy minden egyes rész különleges megszüntetés nyilváníttatása szükséges volna. Ily általános megszüntetés esetén a multból csak a marad érvényben, mi nyilván fenn van tartva. A többi kérihetetlenül a történelemé.

Ily módon töröltetik el a népképviselőelvnek ki-mondása által, rendi alkotmányunk s vele együtt a visszahívási jog is; mert 48 utáni törvényeinkben nincs egyetlen helyi, mely annak megtagadalmazt volna.

De összes átalakult viszonyaink is ellené mondának e jog mai érvényben lételemnek már az által is, hogy gyakorolhatóságának útját bezárják. A törvényhatósági gyűlések programjában e szám többé már helyet nem foglalhat. A választók pedig, mint ilyenek, mind addig, míg a parlamentben képviselve vannak, nélkülözök az alapot, mely ez irányban pozitív működéseket lehetségesítne. A jog pedig, mely nem gyakorolható lételemő buborék, tény meleg nélkül. Lehetett-e a törvényhozásnak intenciójában ily visszaas helyzet létrehozása? Bizonyára nem.

Már csak ezekből is világos, hogy e jog népképviselői alkotmányunkban nem létezik, s a jelen viszonyok között nem is létezhetik.

Ezért kik annyi előszeretettel csüngenek rajta, hogy még ma sem feleldhetik, keressenek vigaszt az emlékezésben; de a boldogultnak ne háborgassák álmait.

Gál Jenő.

N.-Egyed, márc. 5-én 1872.

Tekintetes szerkesztő ur!

A „Kolozsvári Közlöny“ f. é. folyama 50-ik számában, a helybeli kisdédóvó intézet új helyiségében f. é. február 24-én tartott ünnepélyes megnyitása alkalmával mélt. Pogány György főispán ur köztetszésben részesült, megnyitó beszédje közölletvén: ezen közlemény kiegészítésül sietek a tánczvigalom bevétele- és kiadásáról a nyilvános számlát közzé tenni.

Az összes bevétel 253 ft és 1 cs. kir. arany, a kiadás 124 ft 20 kr. — levonva az alábbi kiadást; marad tiszta jövedelem 128 ft 80 kr és 1 cs. kir. arany, mely összeg az intézet pénztárnoka t. Oberth József urnak átadván, az intézet alapítóke gyarapítására. Az ünnepély rendező bizottság elnöke György Donogány Jakab ur, Papp Gyula és Kovács Károly urnak, mint a bevétel és kiadás hitelesítői.

Az ünnepély alkalmával tett felülízetések: br. ifj. Kemény István 5 ft, br. Kemény Istvánné 5 ft, gr. Kun Katalin 5 ft, özv. br. Kemény Dénésné 5 ft, br. Kemény Domokos 5 ft, br. Kemény Gyuláné 5 ft, mélt. Pogány György 1 cs. kir. arany, Bedő Károly 3 ft, Gyula-Fehérvárról Várhelyi János ur — Papp Gyula által 3 ft, Hancz Pál 3 ft, tanár Kasza Dániel ur 2 ft, Deésy Sámuel 2 ft, Szabó Ferencz 2 ft, Futár Sándor 1 ft, Barta Péter 1 ft, Gazsi Mihály 1 ft, id. Kiss Károly 1 ft, Kovács Károly 1 ft, Kunvári Fülöp 1 ft.

A nemes keblű adományozók fogadják az intézet hálás köszönetét. Továbbá hálás köszönettel tartozunk az ünnepély rendező bizottsági tagoknak, főúrnok t. Donogány Jakab ur, Papp Gyula és Kovács Károly urnaknak. Mélt. Pogány György főispán urnak gyönyörű megnyitó beszédjeért, tanár t. Hegedűs János urnak szíves közbenjárásért, t. Boros Gábor urnak mint a főiskola énekhar jeles vezetőjének és az alatta közreműködő ifjúságnak Sz.

TÁRCA.

A román népköltészet.

A népköltészet általában természetes kifejezése a gyöngéd érzelmeknek, tára a babonás hitnek, a régi jó szokásoknak, s sok tekintetben hű képmása a nép természeti hajlamának.

Ezt mondhatjuk a román népköltészetéről is, melyről ez alkalommal néhány szóban megemlékezni akarunk.

Nem találjuk ugyan a román népköltészetben, legenda-, ballada- és dalokban azt a vonzó, természetes hangot, melylyel a magyar népdalok dicsekedhetnek, de nem vitathatjuk el a román nép érzékeny szívét, fellengző képzeletét, s természetes őszinteségét, mely minden egyes dallamnak fővonását képi.

A legendákat és balladákat egy neme a babonás hitnek lengi át, mely azonban oly természetszerűen van alkalmazva, hogy azt szívesen olvassuk át.

Nem hiába mondotta Aleksandri Vasul: „a román született költő“.

Ács Károly, így nyilatkozik e román népköltészetéről: „ha vágy kinozza, (a népet) ha öröm fogja körül, ha egyes dicsó tettek bámulatra ragadják; megéneklí fájdalmát és elégtétlét, megéneklí a honi hőseket, és

UJDONSÁGOK.

Kolozsvár, március 9. 1872.

— T. olvasóinkat kérjük, méltóztassanak előfizetéseiket mielőbb megújítani, nehogy a lap szét-küldésében fennakadás történjék. Együttal új előfizetést nyitunk 1872. april-decemberre 9 frttal, april-septemberre 6 fr t. o. é. A szerkesztőség.

— A képviselőház mart. 7-ki esti ülésében a szélsőbal folytatta a parlamenti nyugodt tanácskozást lehetellenné tevő erőszakoskodást: jelentéktelen interpellációkat többször felolvastatnak, minduntalan névszerinti szavazást sürgetnek, egyszerre három-négyen beszélnek, az elnöki rendreutalásokra mitsem adva, parlamentbe nem illő kifejezésekkel sértik a többséget. Ma a balközép is két részre oszlott: a Tisza-Csernátóny-törédék a szélbához csatlakozott; Tisza K. azzal fenyegetődött, hogy naponta tiszser is fog névszerinti szavazást kérni: Ghyezy kevesed magával elvált Tiszától, nem versenyez a szélbállal a törvényalkotást gátló szószaporításban. Az ülés ropant zaj közt eredménytelenül oszlott szét.

— Somsich Pálról, képviselőházunk elnökéről azt híresztelik, hogy valamely magasabb bírói állásra fog lépni. A „Pesti Napló“ ebben kétkedik; valószínűnek tartja azonban azt, hogy ezen országgyűlés végével a közpályától végkép visszavonul. Ha ez megtörténne, nagy veszteség érne a parlamentet.

— Az országos honvédséggyőző-egylet által 1871. évben 71.882 fr. erejéig 1662 volt honvéd segélyezettett, és pedig 2 ezredes, 4 alezredes, 9 őrnagy, 37 százados, 40 főhadnagy, 61 hadnagy, 90 őrmester, 225 tizedes és 1194 közhonvéd. Miután azonban elhalálozás, más ok miatt a segélyezés beszüntetett, a jelenleg érvényben álló segélyezés 1871. évre tesz összesen 68.818 frtot.

— A sétatéri egylet választmányja tudatja a kertbarátokkal, hogy a sétatéri növénytenyésztéséből a faesemeték és eszerjék kiadásra megkezdett. Megrendelések dr Hincz György urhoz intézendők, hol az árjegyzék is megtekinthető, mely kívánatra posta útján is megküldetik.

— A pesti muzeumi fegyvertár újra rendezetik a szaktudomány kíváncsalmi szerint. A muzeumi igazgatóság e célból folyamodott Crenneville gróf főudvarmesterhez, ki ő felsége beléegyezésével megengedte, hogy a cs. k. bécsi fegyvertár igazgatója: Leitner Quirin a szakrendezést véghezvigye. Folyó hó 6-án József főherczeg, ki a régi fegyverek szakavatott ismerője, a muzeumi fegyvertárt meglátogatta Leitner ur társaságában, mivel egy óránál tovább társalgott.

— A borsod-miskolczi kihazasító-egylet ügyeinek megvizsgálására miniszterileg kiküldött bizottság annak kiderítésére: hogy mennyi azon összeg, melyet eddig az igazgatóság elköltött, szombaton vizsgálatot tartott, melynek eredménye, mint egy pesti lapban olvassuk, a következő: Eördögh István kivett 9202 frtot, illeti pedig 7985, frt. Zatorszky 7985, Uelinek 7985. Detusch, a könyvellő 7985 frt. Ügynöki jutalék 20,217 frt. 12 kr. iroda költség 10,640 frt 81 kr. — Ezenkívül kapott az elnök, mint alapító 1500 fr. a pénztárnok, könyvellő s

jegző 600 frtjával 1800 frtot, 13 alapító 600 frtjával 6000 frtot. és így kivettek ezen urak 4 havi működésükért összesen: 89.897 frt 93 krajczárt. Szépséges gazdálkodás!

— A közép-szolnok-zilahli takarékpénztár évi közgyűlése 1872-dik év martius 24-én Zilahon fog megtartatni.

— (Beküldetett.) A buzautezai lakosok az éj-jeli kellemetlenségeket a gyakortaságnál fogva csaknem megszokták, legfőlebb vasár- és ünnepnapokon veszik jobban észre, hogy a mindinkább szaporodó intézetek közelében szerencsétlenek lakni, s midőn a felhevült éjjeli hősök „hajrá“ kurjángatások mellett papírból, vagy a mint ők kifejezni szokták „viczből“ hajlandóbbak az ablaktáblákat ököllel vagy éppen botokkal kopogtatni. De a cholérát, vagy egyéb könnyen előállható betegség meg szokniok nem lehetne; már pedig ki áll jót érte, különösen a midőn tavaszodunk s holmi ártalmas kigőzölgések történnek, hogy egyik vagy másik betegség be ne kopogtasson. Ha pedig valami módon betegség üti fel magát, azt legelőbb is a buzautezai lakosok fogják tapasztalni, a mit könnyen lehet következtetni onnan, hogy a belső-szénutczából a buzautezába átjáró sikátorban nemcsak különféle szeméthalmok emelkednek, de sőt holmi undort gerjesztő s már rothadásnak indult anyagok is ott lelik csendes nyugalalmukat. Felhívjuk erre nézve rendőrségünk figyelmét: kiphatalolni az ily személtelarakokat, s hathatósan megbüntetni az illetőket. „Többen.“

Apróságok

— Melyik főzte le a sikátort? Egy valakinek peres ügyei voltak, még sem akart ügyvédet fogadni. Elhívtott ebbre egy ügyvédet s nagy ügyesen éves közben kérdezősködött tőle és ime mindenre kielégítő feleleteket is kapott. Már örült is a sikernek, midőn másnap szám-lát kap a nála megebedélt ügyvédtől, még pedig jó drágán volt a tanácsadás felszámítva. Emberünk most se fizetett, hanem ő is számlát küldött az ebédről, jól felszámítva a bort, mely csakugyan csuszott volt a furfangos pervezslőnek. De mekkora volt a meglepetése, midőn pár nap múlva szeszes italok tiltott árulása miatt rendőrség elé idéztetett K. . . ur által.

— A bunkershilli csatában voltál-e, kérdi az amerikai barátjától? Én nem — felelé a másik, hanem apám ismert valakit, ki neki azt beszélte, hogy egy vén barátjától hallá azt, miszerint volt egy nagybátyja, a ki gyakran emlegette, hogy az ő nagybátyja egy olyan gyalogezredben szolgált, melyben volt egy katoná, kinek sógora nölten nagybátyjától hallotta azt, hogy beszéltek volt egy olyan emberrel, ki Washington Bunkershill tájékán látta volt.

— A tolvaj meglepetése. A tolvaj szép ékszereket látott s elhatározá azokat a kéményen át közelről szemle alá venni. Megtetzte. De meplepetésére a lak urát iroasztalanál ülve találta. Egész hidegverésséggel kérdezte a megdöbbsent urtól: merre van itt a . . . utca, s mielőtt nyakon csíphettek volna ellából.

— A német altiszt, mint planéta. Két művelő polgár csillagászati eszméserét folytat, s egyik ép azt mondja el eközben, hogy a planéta olyan égi test, mely mástól nyeri világát; erre eléugrik a fűfelő altiszt, s így

szól: ide nézzenek, én is planéta vagyok, én a világot (a gyertyát) a kaszárma-inspectorától kapom.

[—] Nemzeti színház. Pénteken, március 8-án Temesvári utolsó előtti vendéjátékául a „Haza“, a kolozsvári közönség kedvelt darabja került színre. E francia dráma érdekes meséjével, hatásos jeleneteivel és merész fordulataival, mindvégig képes a közönség figyelmét lekötve tartani. Sardou e művében egy nemzet nem-mes tőrekvésének bukását dramatizálta. Az előadásról teljes elismeréssel szólhatunk. K. Jászai Mari mesteri játékát illeti az elsőség. Kovács Gyula, (Bysor gróf) Temesvári, (Van der Noot) Szentgyörgyi, (Alba) Szilágyi (La Tremouille) és Mátrai, kitünően játsztak. Eichner Anna valóban rokonszenves és megható képet állított élénk Alba leányában, a jóság és gyöngédség vonásait szépen emelve ki. Közönség szép számmal.

Vasárnap, március 10-én „Toldi Miklós“. Színmű 3 felvonásban.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.

Márcz. 8-ról: 5% Metalliques 64.95. 5% Nemzeti kölcsön 71.40. 1860-diki államkölcsön 104.25. Bank-részvények 849. Hitelrészvények 346.70. London 111.85. Ezüst 110.25. Cs. kir. arany 5.31. Napoleon-dor 8.88.

Földtehermentesítési kötvények: Magyar 81.—. Temesi 78.25. Erdélyi 78.—. Horv.-Slavon —.—.

Id. felelős szerkesztő: Sándor János.

A közönség köréből.*)

Alsó-Fehérvármegye főispánja, méltóságos Pogány György urnak. (Másolat.)

Sz. 151—1872. Tanácsai.

Méltóságos főispán ur!

Nagy megbotránkozásal olvasta tanácsunk és városi közönségünk a „Magyar Polgárnak“ fő évi januárius 19-ki 14. számu nyílttéri cikikét, mely a rágalom kigyönyelvével méltóságod becses személyét, hivatali állását és tiszta jellemét bepiszkolni törekedett.

Es habár az ily nyílttéri cikikekre a józan olvasó-közönség nem nagy súlyt szokott fektetni, s így közönségünk is azt már az olvasás első perczében rágalomnak és ferdítésnek kiáltotta ki; mind a mellett el nem mulaszthatja, hogy eziránti nézetének ezennel nyíltan kifejezést ne adjon.

Fogadja azért méltóságod a hivatolt botrányos cikikre vonatkozólag azon őszinte nyilatkozatunkat: miszerent sajnálatunkat és teljes részvétünket költötte fel azon merő alaptalan és méltatlan rágalmakkal teljes cikik.

E mellett egyszersmind kinyilatkoztatjuk: hogy ismert tiszta jellemének, hivatali fedhetlen eljárásainak

*) Annál örömeztőbb közre adjuk e nyilatkozatokat, mivel köztudat, hogy a mit főispán ur jelleméhez az ily vádakknak még árnyéka sem férhet. Különben is volt alkalmunk meggyőződni arról, hogy e közszíntelenben álló érdeműs hazánkba ellen felhozottak oly annyira magukon hordják a rozszakaratu ráfogás jellegét, hogy a nyilvános megróvást szint-ugy felhívták.

Szerkesztő.

azon fényt, erőt és dícskört tulajdonitunk most, mint ezeltött.

A mely illetén méltatlan rágalom feletti részvét nyilatkozatunkat ufolag kifejezve, kiváló tisztelettel maradtunk a méltóságos főispán urnak Nagy-Könyed város tanácsa és közönsége köréből 1872. január 26-án alázatos szolgálai.

Sándor Elek főhadnagy, Vajna Ádám főjegyző, Dr. Donogány Jakab, Veress Mózes R. tanácsos, Lostajner Károly tanácsos, Nagy Samu tanácsnok, Sebesi Ádám, Ferenczy Ferencz ügyvéd, Dr. Magyarai Károly, ifj. Kiss Károly, Bisztricsány Sándor, Lengyel Gábor, Telegdi János, Sáska Sándor, Pávai V. Elek, Gyorgyevits György őrnagy, Kiss Albert főhadnagy, Bíró Miklós ügyvéd, nagy-kanisai-kárisi Szerviezky Gyula es. k. százados 3. huszárezrednél, Szilágyi Ferencz hadn. kez. tisz. t, Benedek Sándor, Málnási Károly, Benkő Márton, Diemár Károly, Ungár Sámuel, Lukács György, Vajna István, Török József, Kaul Mátyás, Benda János, Ince Sámuel, Kis Sigmund, Graef János, Bisztricsány Lajos, Korbuly Bálint, Fodor Miklós, Jakabfy Albert, Winkler János, Mártonffy János, Székelyhidi János, Macskásy Józef, Izay Gergely, Pánczél Sándor, Horváth Ferencz, Markos Ödön. Pap Gyula, Cz. Márton János, Varró Gerő, Oberth József, ifj. Veres Bálint, Lázár Károly, Lázár Adolf, Nus-senfeld, Móricz, Telegdi Károly, Farkas Sámuel, Vágó Ferencz, Szilágyi Farkas, Vechsler Salamon, ifj. Eckstein Czirner Nándor, Eckstein Mór, Sándor András, Sándor Lajos, Benedek János, O. Veress Gábor, Lengyel Károly, választott bizotmányi tag, Fülöp Géza, Czeller János, jósbb Veress Bálint, ifj. Málnási József, Jován Jenő, Málnási Lajos, Polgári István, Medgyesi Gábor, Rátkovszky Károly, Vincze József, Szentpáli Károly, Wagner János, Ludvig János.

A fennebbi másolati nyilatkozat az eredetivel összeolvasztván, hogy mindenekben összhangzónak találatott, bizonyliom.

N.-Enyeden, mart. 6-án 1872.

Bogdán Lajos, főjegyző.

Tisztelt hazámfiai! Előlemlített botrányos megtámadás felett nyilvánított részvétiért személyenként sziveskedjenek legmelegebb köszönetemet fogadni. Midőn a hírlapi nyílttéri cikiknek után szenvedni kellő cizlatoz vagy boszus méltatlánításoktól senki se lehet ment, különösen ha az illető a következéssel mit sem gondol, s azok megtorlását rögtönözve eszközölni lehtlen, valóban csak a hasonló föllépések képesek a fájó kébelnek némi csekély enyhét nyujtani.

Egyébaránt biztosítva lehet bárki, hogy midőn az illető bíróság bizonyos, még a volt kir. főkörmányszék által constatált, a postai hivatal által is beösmert, postai kezelési vétségből, minden ok, alap nélkül, szándékosan bizonyos czélok elérésére kovácsolt még 1868. évben, a mennyiben a központi megyei tisztviselők támadatakat meg, a bizotmány által is kezelt, s onnan a törvcsékhez áttelt, későbbre azonban reám, hírlapi téren is, kiterjesztett vádoskodást kellő szigorral tárgyalni fogja, éppen ugy, mint e felett a közvélemény nyilatkozik, a rágalom és ferdítésnek, az igazságalapján, napfényhez hasonló tisztasággal ki kell tűnni. Üdvözlettel marad, N.-Enyeden 1872. martius 6-án hazafi szolgáljuk.

Pogány György

Hivatalos.

Sz. 12—1872 3—3 (420)

Hirdetmény.

A kolozsmonosztori rom. kath. alapítványi uradalom tulajdonát képző: bási-, bogartelki- és jegenei jóságok, hozzá tartozó minden gazdasági épületekkel, korcsma, malom, legelő, s elkülönített vadászati és halászati jogokkal, folyó év márczius 21-én reggeli 10 órától kezdve,

a kolozsmonosztori alapítv. uradalmi gondnokság irodájába helyt tartandó nyilvános árverés útján 1873-ik év márczius 1-től kezdve 1879-ik év február utó napjáig, az az hat egymástutána következő évre a föl-bet igerőnek külön, külön haszonbérbe fogának adni.

Az árverezési feltételek addig is az uradalmi gondnokság irodájába a rendes hivatalos órákba megtekinthetők.

A megnevezett uradalmi jóságok bármelyikéhez vagy mind a háromhoz együttesen hozzászólani kívánók, magukat az árverési feltételekbe részletezett binaipénzel ellatni sziveskedjenek.

A rom. kath. alapítv. uradalmi gondnokságtól.

Kolozsmonosztoron, 1872. febr. 25-én.

Nem hivatalos.

Olcsó borok!

Több száz veder jó zsidvei

ASZTALI BOR

eladó. [419]

Ertekezhetni Kovács Péter kereskedésében, (főtér, Tivoli-ház.)

Robey & Company Limited,

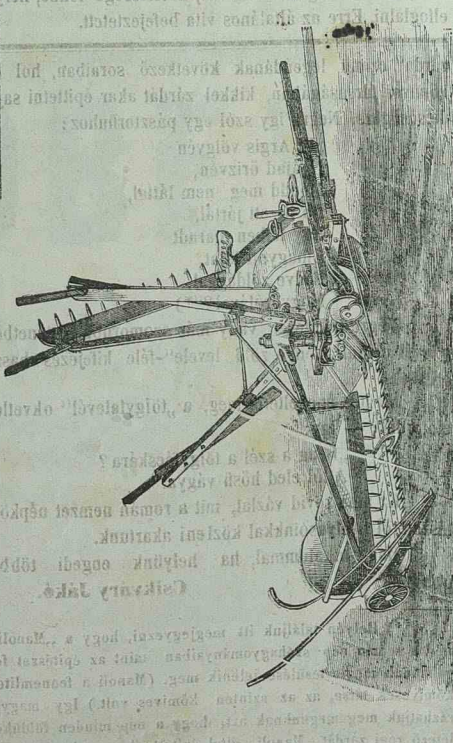
angol gépész-mérnökök és gazdasági gégyárok,

Pesten, üllői-ut 1. sz. alatt.

siének ezennél közzirré tenni, miként sikerült WOOD W. A. amerikai arató-gégyárossal Amerikában és Angliában jelenleg legjobbnak elismert CHAMPION-féle arató-gépek és WOOD-féle kaszálók kizárólagosan Magyarországon szerződni. A tiros WOOD-féle amerikai gépyárban készült gépekből eddig már 152,371 adatott el, mely nagy összeg a gépek gyártásértékeitől legjobban kezessékel, tekintve sem vére azon tényt, hogy a különféle kiállításokon és kísérletek alkalmával 400 érmeiken felül nyerték a föld minden országában, beleértve a legelső díjakat, melyek csak valaha adatnak a gazdasági gépészet terén, hasonló oázokra készült gépeknek.

CHAMPION-féle maganlerakó arató-gépek és WOOD-féle kaszálók Magyarországon számtára csak általunk rendelkezők meg, és habár ezen gépyárak nagy készlelettel tartunk raktárunkban, ezennel tiszteletteljesen feltárjuk a nagyérdemű gazdákön-séget, becses megrendeléseit mind előbb kezintkez juttatni, hogy azokat a szokott pontossággal kellő időben végrehajthassuk.

Hogy ezen gépekhez kívánatos tartalkészék is nálunk mindig készen találhatók, feleslegesnek gondoljuk felemlíteni.

Együttal van szerencsének jelenteni, miként Patent vasrármás és vasgerondás esőplő-gépyárak már eddig is rendkívül számos előjegyzésünk vannak az 1872-ki esőplési időnyre, mert is a venni szándékozókak teljes tisztelettel felkérjük, megrende-léseiket minhamarab beküldeni.

Hogy gőzmozdonyaink az 1869-iki szólnoki és 1871-iki miskolci kiállítás-on a legkivesőbb díjazás-nyerget, a legrovidebb idő alatt a legtöbb gőzt produkáltak, s hogy tavaly patent vasrármás esőplőgépünk az első díj, 30 aranytal és a nagy arany-érmét nyerte, továbbá hogy patent vasrármás és vasgerondás gépyárak tartósságra és nagy munkaképességre nézve minden más, hasonló célra készült gépyárakat fölmúlulnak, eléggé ismertetes tények, minsem hogy szükséges lenne gépyeink fölkétessegre vitt azélszerű-séget bővebben is bizonyítani.

Robey & Company Limited,

Pest, üllői-ut 1. sz.

Képes árjegyzékek ingyen kaphatók.

(395)

10—24

Megjelent és Demjén László

könyvkereskedésében Kolozsvárt és általa minden könyvárusnál kapható:

Kolozsvár története.

Első kötet.

Oklevéltárral. (1) Ös-ő- és középkor. (513. Kr. e. — 1540. Kr. u.

Egy külön kötet világegyetű rajzokkal. (36 tábla.)

Írta Jakab Elek.

Ára 10 frt.

(327)

E mindez tekintetben nagy, epochalis munkát itt hosszasan dícségetni és ajánlani feleslegesnek tartom, csak annyit kívánok megjegyezni, hogy Kolozsvár város e munka kiadásával magának maradó emléket emelt. Siessen tehát e város értelmes t. közönsége, e munkát pártfogása alá venni és terjesztetni, hogy a nagyszorgalmu és szaktudós íruba minél több kedvt őnsön és munka folytatására, melynek legértékesebb része az utabbbkor története lesz. A ki megszerzte magának ezen 3 részből álló első kötetet, az bizonyára érdeklél fogja lapozgatni és benne buvárkodni, s a folytatást minden aron megszerzi magának.

Demjén László.